

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 219/2026-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Pavlom Torňošom, advokátom, Tomášikova 50/D, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-19C/43/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-19C/43/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B1-19C/43/2022 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 2 0 0 eur**, ktoré jej **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-19C/43/2022. Sťažovateľka navrhuje prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 219/2026-13 z 1. apríla 2026 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a obsahu súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným 25. marca 2022 na Okresnom súde Banská Bystrica domáhala proti žalovanej [REDAKOVANÉ], zaplata 1 023,76 eur s príslušenstvom z titulu poisťného plnenia. Okresný súd Banská Bystrica vydal 19. mája 2022 platobný rozkaz, proti ktorému podala žalovaná odpor. Po podaní návrhu na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) bol spis 2. septembra 2022 postúpený Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“). Uznesením zo 6. septembra 2022 okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľky. Žalovaná doručila svoju dupliku 23. septembra 2022. Duplika bola 6. októbra 2022 zaslaná na vyjadrenie sťažovateľke spolu s výzvou na predloženie listinných dôkazov. Sťažovateľka predložila 24. októbra 2022 listinné dôkazy, ktoré boli doručené žalovanej 8. novembra 2022. Žalovaná doručila svoje vyjadrenie 9. decembra 2022, ku ktorému sa vyjadrila sťažovateľka podaním doručeným súdu 16. januára 2023. Toto vyjadrenie sťažovateľky bolo doručované žalovanej 23. marca 2026, keď súd zároveň vyzval strany sporu na spresnenie svojich skutkových tvrdení a nariadil termín pojednávania na 5. jún 2026.

II.

Argumentácia sťažovateľky a vyjadrenie mestského súdu

4. Sťažovateľka namieta, že došlo k porušeniu ňou označených práv v dôsledku nečinnosti a neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní. Podľa jej tvrdenia 16. januára 2023 doručila okresnému súdu dupliku a odvtedy nebol v napadnutom konaní vykonaný žiaden procesný úkon ani nariadené pojednávanie. Namieta, že v napadnutom konaní nebolo prijaté meritórne rozhodnutie ani po viac ako troch rokoch a šiestich mesiacoch od postúpenia veci okresnému súdu. Podľa sťažovateľky predmetom napadnutého konania nie je skutkovo zložitá vec a samotná sťažovateľka k prietahom v konaní nijako neprispela.

5. Mestský súd k ústavnej sťažnosti v rámci svojho vyjadrenia uviedol, že bez ohľadu na nepresnosť vyjadrení sťažovateľky, ktoré korigoval, platí, že mestský súd vo veci nekonal viac ako tri roky. Zákonný sudca poukázal na svoju zaťaženosť a počet pridelených vecí po jeho vymenovaní do funkcie sudcu (14. 12. 2022), pre ktoré objektívne nebolo možné všetky veci vybavovať priebežne. Uznal oprávnenosť sťažnosti sťažovateľky na pomalý postup súdu v tejto veci. Dodal však, že hoci sťažovateľka je v konaní v postavení žalobkyne, nebola, pokiaľ ide o konanie súdu vo veci, žiadnym spôsobom aktívna, počas nečinnosti súdu ani raz nepožiadala súd o konanie, ani sa neobrátila na predsedníčku súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaní a bez akejkoľvek snahy riešiť situáciu s konajúcim súdom iniciovala konanie na ústavnom súde. Požiadala ústavný súd o zohľadnenie uvedeného postoja sťažovateľky pri rozhodovaní o prípadnom finančnom zadosťučinení.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom mestského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky nečinnosťou a neefektívnou činnosťou mestského súdu, ktorý napriek uplynutiu doby viac ako troch rokov a šiestich mesiacov od postúpenia mu prejednáwanej veci neprijal meritórne rozhodnutie.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022, II. ÚS 439/2023).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

10. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania je zaplatenie peňažnej sumy z titulu poistného plnenia, čo predstavuje bežnú agendu všeobecných súdov. Vychádzajúc z predloženého spisového materiálu, ústavný súd nezistil ani žiadne také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné napadnuté konanie posúdiť ako zložité po skutkovej stránke. V súvislosti s týmto kritériom tak nie je možné mestský súd zbaviť jeho zodpovednosti za priebeh napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik prieťahov.

11. Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. Z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP nejde o konanie, pri ktorom je daná požiadavka na zvýšenú rýchlosť konania.

12. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v namietanom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným prietahom. Sťažovateľke možno vytknúť, že na zbytočné prietahy neupozornila predsedu mestského súdu sťažnosťou pre nečinnosť (§ 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktorá mala potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní dohľadom predsedu súdu nad plynulosťou konania.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného mestského súdu v napadnutom konaní. V tejto súvislosti ústavný pripomína, že vzhľadom na nadobudnutie účinnosti tzv. novej súdnej mapy v intenciách zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení za prípadné prietahy v konaní, ktoré vznikli počas konania pred okresným súdom, t. j. pred zriadením mestského súdu, už zodpovedá mestský súd ako orgán verejnej moci, na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva vo veci sťažovateľky. Z obsahu spisu predloženého mestským súdom v tejto veci vyplýva, že konanie začalo podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 25. marca 2022 a spis bol mestskému súdu (vtedy okresnému súdu) postúpený 2. septembra 2022. Mestský súd následne vykonával výhradne administratívne úkony v súvislosti s doručovaním vzájomných vyjadrení sporových strán. V období od 16. januára 2023, keď sťažovateľka doručila mestskému súdu svoje vyjadrenie, až do 23. marca 2026, keď súd doručil predmetné vyjadrenie sťažovateľky žalovanej, vyzval strany sporu na spresnenie svojich skutkových tvrdení a nariadil termín pojednávania na 5. jún 2026, teda po dobu viac ako troch rokov a dvoch mesiacov mestský súd nevykonal žiadny procesný úkon. Uvedená nečinnosť mestského súdu významným spôsobom ovplyvnila celkovú dĺžku napadnutého konania. Konanie tak trvá do dňa podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky približne 4 roky nielenže bez prijatia meritórneho rozhodnutia, ale bez vykonania čo i len jedného pojednávania, na ktorom by došlo k prerokovaniu veci.

14. Pokiaľ ide o obranu zákonného sudcu, že jeho postup v napadnutom konaní bol ovplyvnený jeho zaťaženosťou, ústavný súd vníma predmetné tvrdenie ako objektívne, na strane druhej zároveň zotrváva na svojej ustálenej judikatúre, v zmysle ktorej systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na nadmernú zaťaženosť súdnych oddelení alebo personálne problémy príslušných súdov. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

15. Na základe posúdenia uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku neodôvodnenej nečinnosti mestského súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných

prieťahov, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie v sume 3 000 eur, ktoré odôvodnila stavom právnej neistoty v dôsledku nerozhodnutia veci v primeranej lehote.

18. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadost'učinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

19. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie, pričom pri svojom rozhodovaní v súlade s judikatúrou ESLP vychádzal zo zásad spravodlivosti a vzal do úvahy všetky okolnosti posudzovanej veci, predovšetkým vznik zbytočných prieťahov v konaní spôsobených nečinnosťou mestského súdu, predmet konania, teda to, čo bolo v konaní v hre, resp. v stávke pre sťažovateľku, a jeho nepriviligovaný charakter, ako aj jej postoj a správanie v súdnom konaní. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 200 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu). Prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 73 zákona o ústavnom súde o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2026 v sume 396,50 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2026 v sume 15,86 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľke priznal náhradu trov

konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2026 (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) v celkovej výške 824,72 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2026

Peter Molnár
predseda senátu